Број 63. У Новом Саду, у недељу 19. марта 1900. Год. XXXV.

„Застава“ излази: сваки дан осим понедељника и дана за свецем

Цена је за Аустро-Угарску: на један месец 2 кр. 40 пот., на четврт године 7 круна. За Црну Гору, Србију и Немачку: на четврт године 9 круна, а за све остале стране земље на четврт год. 10 круна.

Народним бројевима од петка цена је: за пола године 2 круне, на целу годину 4 круне.

Поједини бројеви стају 10 потура.

ЗАСТАВА

ЛИСТ СРПСКЕ НАРОДНЕ РАДИКАЛНЕ СТРАНКЕ

За огласе плаћа се по 12 пот. од сваке врсте оваких ситних слова; за жиг се плаћа по 60 потура сваки пут.

Дописи шаљу се уредништву а претплата и огласи администрацији „Заставе“.

Уредништво и администрација „Заставе“ је у кући г. Јов. Т. Чавића, на пијаци.

Рукописе не враћамо.

Поједини бројеви стају 10 потура.

Срећа у несрећи.

Раскраљ Милан, тај зли дух Србије, као да ће своје паклене смерове и остварити. Од доласка његова у Србију пође све суноврат, и као да се зауставити неће. Србија изгуби углед и поштовање, више материјално и морално посрну, да постане позориште пустоловна рада Миланова и његових лоших слугу.

И од многих зала, које Србија претрпе од доласка Миланова, и ово последње спада међу највеће. Машин се вратио са Цетиња, где је и званично прекинуо сваку везу са Црном Гором. Истина, да је давно нестало братске љубави и слоге између цетињског и српског двора. Још од оно доба, када је Милан са својим Иванданским изумом, хтео да уништи не само најбоље сннове Србијине, већ да осрамоти и обрука српски двор Но то му не пође за руком Осрамотио је себе. Али му пође за руком да силом баци у окове многе невине жртве, а раздвоји цетињски и српски двор.

Је ли ово смело да буде. И је ли смело да буде баш сада, када у Ст. Србији и Македонији ври, и када јадној српској раји треба заштите и заклона више но икада. Та ено оружане чете Арнаута потпомогнуте Бугарима, искупише се у великом броју, да разоре и ону јадну заштиту, коју је један део српске раје имао у валији косовском Хафуз паши. То је поштен човек, који нехтеде душу своју продати за златне цекине бугарске. Бранио је српску рају, јер је волео правду и правицу. Обести арнаутској стајао је на пут колико је могао. Но раја не сме имати заклона у власти. Она мора бити жртва арнаутске обести и бугарског македонског комитета. И баш сада, када се раја сва залегла против обести Арнаута и паклених смерова бугарских, сада је раскраљ Милан нашао за добро, да и ову лабаву везу са Црном Гором прекине. Неће ли то још више охрабрити и обесне Арнауте и злочиначки комитет бугарски?!

Но шта је стало раскраљу Милану до Срба у Ст. Србији и Македонији, та он их је давно оставио њиховој судбини. Главно му је, што је остварио свој паклени смер, да разбрати два српска двора, а да одмах за тим оснује у Монаку конзулат српски. Ту ће зар црпети поуке, како да упропасти и добро, и част Србије, као што је упропастио своје.

Није ли ово грозна јава по Србију. Док се на Цетињу укида српско посланство, дотле се у Монаку оснива конзулат! Тешко ли Србији, ако раскраљ Милан буде подуже по њој жарио и палио. А два пут тешко јадној српској раји у Ст. Србији, ако буде спала на помоћ данашње Србије.

Но као да сама промисао, неда да буде на ђаволску. Посред ове несретне вести и званичном раскиду Србије са Црном Гором, стиже друга радосна вест. У Призрену се оснива црногорски конзулат. Ова је вест тим више радоснији весник, што дође баш у ово судбоносно време. И нема сумње, да ће ово охрабрити јадну српску рају у Ст. Србији и Македонији а умерити обест арнаутску и бугарску И кад Србија већ на жалост не може да брани интерес и право своје рођене браће у Турској, оно ће га бранити малена ал јуначка Црна Гора и браниће га без сумње боље и одлучније но данашња несретна Србија, у којој жари и пали раскраљ Милан.

У Србији не зна се данас за вољу народа, у њој се зна само за вољу и ћеф раскраља Милана. Но кад једном сване зора и у Србији, и када нестане у њој раскраља Милана и његових верних слугу, рођена браћа са Ловћена и Авале опет ће се загрлити у једно братско коло. И тада ће српски и црногорски конзулати у Турској, удвојеном снагом бранити и хранити српску браћу своју у Ст. Србији и Македонији. И камо лепе среће, да ово што пре буде.

— ко

Нови Сад, 18. марта

Промене у угарском сабору. У онај мах, када су два крила либералне странке најнемирнија била морао је министар председник Сел да прими и трећи министарски портфељ, министра око краљеве особе. Да не би још већма заоштрио прилике у странци, није хтео да понуди ово министарство Апоњију, као што је био намеран, нити га хтеде тада понудити коме другом. Сад је међутим нашао згодну личност у грофу Јулију Сечењију. И како полузванични лист угарске владе јавља први број званичног листа, донеће наименовање грофа Јулија Сечењија за министра око краљеве особе. Сечењи је у 71. години живота свога, но још се добро држи. Но сад се поговара опет о одступању министра финансија Лукачија. Наводи се да има живчану болест. Међутим све ове промене у влади јесу природне последице онога трвења, које унапред објављује борбу незадовољне Тисине групе.

Политички преглед.

Положај у Аустрији. Влада ће поново да покуша измерење међу Чесима и Немцима у пашком покрајинском сабору. Ових дана је поникла нова странка у Аустрији. Зове се „странка реалиста“. Скорим ће да се организује. Чланове су сазвали професор Масарик и др. Хертен. Сврха странке ове је такође, да престане борба у ствари употребе језика. По мишљењу вођа ове странке, народносна распра може се само тако утишати ако званичници буду употребљавали један, а звања два језика.

Утакмица између Енглеске и Русије. У Лондону су опет духови врло узнемирени. Енглески „Тајмс“ јавља из Јокохаме, да Русија гони Кореју да јој уступи једно повеће парче земљишта у Масампи, да створи тамо насеобину. Енглески листови не могу ово да опросте Русији, и веле, да сад наступа опасност, да се и друге државе угледају на Русију, те и оне затраже за себе коју насеобину. Енглези крију свој страх, но јасно је, да се они не боје других држава, већ само што их Русија све већма притискује својим гвозденим обручом.

Пресуда у ствари залива Делагоа. Изабрани нарочити суд донео је пресуду у ствари залива Делагоа. Суд се састао у Берну у Швајцарској. Пресудом својом досудио је залив Делагоа коначно Португалској, а ова има да плати 15.314.000 франака у швајцарској вредности сев. Америчким државама и Енглеској. Обе ове државе дужне су тим новцем да исплате заинтересоване личности друштва (кумпаније) залива Делагоа. Португалска има ову своту да исплати у року од 6 месеци, од дана, када је пресуда изречена. Поједине партаје одбијају се у питању свога

ПОДЛИСТАК.

КАКО СЕ НЕКАД ПИСАО ЛИБРЕТО ЗА НОВУ ОПЕРУ.

Компониста кад му је требао либерто, одлази песнику, и онда настаје међу њима овакав разговор:

Песник: Предлог је доста једноставан, али ћемо ми већ уплести заплете. Пре свега морамо наћи обојима име. С моје стране мо гао би краљ бити Лудвик, а пастирка Каролина. Шта мислите ви?

Компониста: Врло добро.

Песник: Почнимо сад с првим чином. Ту имамо три дела: прво, један хор пастира одмах на почетку чина; друго, једна велика арија, како Лудвик изјављује љубав својој пастирци; треће, други хор пастира на крају чина. Шта вам треба још?

Компониста: Кад би могуће било унети какве народне сватове, ради музике у стилу »Месечарке«.

Песник: Ништа лакше од тога! Славићемо сватове каквог краљева пријатеља са Каролинином другарицом.

Компониста: Лепо би доликовала каква кратка арија за мецосопран.

Песник: Откуцаји срца невестина!

Компониста: И винска песма

Песник: Хор сватова. Побринућемо се за то. Шта још?

Компониста: Нежно расположење требало би да се прекине каквом ратничком песмом, као у »Фаусту«.

Песник: Врло добро! Гомила регрута изненада долази у сватове

Компониста: Имам у глави један комичан дует, дивна мелодија у A-dur-у.

Песник: Добро. Створићемо какво изненађење. Ђувегију изненада позивају у војску.

Компониста: Онда би ми требала једна јуначка арија у C dur-у

Песник: То мора Лудвик певати, а онда отићи у рат. Без рата се не може у опери постати краљем. Је ли то све?

Компониста: Кад би могуће било уметнути какву врсту народних песама, као оно Segnidilla у »Кармен-и«.

Песник: Шпански или немачки?

Компониста: Од воље вам.

Песник: Добро, онда ћемо удесити овако: Земљу Лудвикову — сад била то Шпањолска или Пољска, то ћемо већ после удесити — напашће непријатељ. Каролина ће оборужати непријатеља песмом својом.

Компониста: Дивно! Онда ћу моје фамозне колоратуре за примадону моћи лепо извести. Али рат, како ћемо рат уметнути?

Песник: Један пастир на сцени гледа у десне кулисе и пева:

О, небо, гле ево нам ратника!

Оршестар започиње какву ратничку песму. Хор пастира пита:

Ево ратника! Шта ће то рећи?
Шта ће то рећи? Ево ратника!

Оршестар продужује убојни марш са »crescendo«. Тада ће онај пастир, што је ратника опазио, коракнути трипут и певати:

Та, знам те добро, ратниче мили!
Ратниче мили, та знам те добро!

То неколико строфа и убојни марш довољни су, да створе у публици убојни расположај.

Компониста: А шта кошта либрето?

Песник: 200 лира по чину.

Превео: —ор—

СТАРИЦА.

Јарослав Врхлицки.

Пролећње сунце измамило је из града множину света. По улицама се све живо кретало, све беше весело Све је хитало у грозничавој журби пред капије града. У природи се не опажаше још велики утецај ишчекиваног пролећа. Рујава трава по стазама беше скоро још без

трошка. А судске трошкове имају северна Америка, Енглеска и Португалска у равним деловима да плате, дакле свака једну трећину. Сви утоци, који су против ове пресуде, у начелу одбијају се. Пресуда је потписана дана 30. марта 1900. г. у Берну.

Енглеска је врло незадовољна овом пресудом. Она је ишла за тим, да се анкета прошири, те тиме и она добије права на залив Делагоа. Сви енглески листови без разлике називају ову пресуду скроз и скроз неправедном, и да је њом задат удар установи бирачког (одбранбеног) суда. — Немоћна срдитост грабљиве Енглеске, по све је природна, та њој би у садањем њеном рату са Бурима право на залив Делагоа врло добро дошло.

Бура у талијанском сабору. У талијанском сабору се заоштрава све више и више. Министар правде не ће ни да одговара на интерпелацију, а министар-председник тражи, да се председнику сабора даду средства, да ма под којим условима може стати на пут спречавању саборског рада. „То не сме бити, виче опозиција. Слобода говора и начела, мора се очувати.“ У саборници влада непрестано ужасна галама. Министар-председник устаје од једном и тражи, да се одгоди расправа о предлогу Шамбреову у ствари економских предлога. „Не ћемо одгођење и гласање, хоћемо расправу, ми нисмо овце! Грми опозиција. Министар-председник уздигнутим рукама виче: „На гласање, на гласање!“ Посланик Фери тражи реч на изјаву министра-председника. Председник сабора не да му и ставља предлог министра-председника на гласање. Већина усваја предлог. Председник проглашује предлог за примљен и закључује седницу.

Опозиција је испрва била збуњена и нема, није се надала, да ће овако бити изиграна, јер је пре предлога председника било пријављено и забележено више говорника за реч. Социјални и радикални посланици дигоше се за тим као један човек и повикаше: „Гласање не важи, то је отворено насиље“. Ми се не ћемо мећи одавде! Ми ћемо извојевати сами себи право. Штампа нека зна, да су посланици и писмено затражили реч. Посланик Фери је за тим под урнебесним одобравањем прочитао резолуцију, у којој се наводи, да је председник недостојан да и даље врши председничку дужност. Стари гарибалдијански мајор Гаторко, хоће да се попне на председничку столицу и виче: „Ми ћемо даље да радимо, и ја отварам седницу!“ Три грдосије од послужитеља стављају се на супрот Гаторку. Овај седа за министарски сто и свом снагом лупа о сто са гвозденом мастионицом. У саборници је ужасна гужва и галама. И после дугог и тешког напора једва је квесторима пошло за руком, да публику из дворане удале. — Крајња левица искупила се за тим у црквеној дворани и дуго се саветовала о томе, шта ваља да чини. Но у свима круговима говори се, да је опозиција решила, да још у сутрашњој седници спречи председника у вршењу председничке дужности. Шта више, да ће посести председничко место, а председника Коломба спречити, да и у саборницу уђе. Са великом узрујаношћу очекује се развој даљих догађаја. И по улицама Рима влада велика живост.

Рат између Енглеске и Транзвала.

Енглези не ће никако мира, а Бури не ће да приклоне главе своје и постану робље. Херберт Гледстон изјавио је у либералном кругу, како су сви либерали енглески сложни у томе, да је дужност енглеске владе, да Бури узнемогу обновити рат. „Врло је важно свету показати, да енглеска превласт влада у Јужној Африци; енглеска се застава мора вити над целом Јужном Африком.“

Док Лондоном одјекују ове речи Гледстонове, дотле је седи Кригер у Преторији рекао јавно ово: „Као што има једног праведног Бога, тако је сигурно да ће Транзвал победити. Рат може трајати и један месец, и три године дана, али другче се не ће свршити.“

Но и у Енглеској имаде часних и озбиљних људи, који јавно устају, да осуде енглеску владу, што је створила овај грабежни и срамни рат. У листу „Дели Њусу“ издали су и потписали проглас људи од имена и заслуге. Ту су имена чувених списатеља, књижевника и вештака енглеских као што су: Херберт Спенцер, Валтер Кран, Фридрих Харисон, Оскар Бровнинг и други. Они сви одлучно траже, да се што пре учини краја овом срамном рату и храбром бурском народу зајемчи његова слобода и независност. У прогласу своме веле, да ово не раде као присталице једне ил друге странке, већ као пријатељи мира и добри синови Енглеске, који не ће да се име њихове домовине укаља насиљем. Они хоће да укажу овим и своју наклоност храбрим Бурима. Надају се још, да ће овај њихов проглас уплививисати у неколико на јавно мњење енглеско, те допринети да се праведан и правичан мир склопи Износи се за тим опширно, како је дошло до рата са Транзвалом и то само кривицом енглеске владе. А свој проглас завршују овако: „Тражимо да рат што пре престане. Тражимо, да наша влада поступи, као што је то достојно једне светске велесиле, која је малим државама показала своју надмоћност. Она мора прву згодну прилику употребити, и уверити храбре Буре, да ће она ставити такове услове, који су достојни храбрих Бура, који тако љубе слободу своју.“ О овоме прогласу се много говори по Лондону.

Са бојишта потврђују новије вести, да ће Робертсу требати још доста времена, да прегази транзвалску границу. Најважнију задаћу још није могао решити, а та је, да осигура себи комуникацију и леђа. Осим тога треба му још врло много коња, а што је најглавније, мора се прво набавити топло одело и све друго за војнике, пошто настаје тамо зимско доба.

Из Лоренцо Маркеза јављају, да је 6000 Бура добро наоружаних стигло у Смалдел.

Из Кимберлеја јављају, да је код Варентона дошло до жестоке борбе. Енглезима је убијена многа стока и врло многи коњи.

Из Блемфонтена јављају, да се Бури крећу јужно од Кроштата и да ће да нападну Енглезе С тога се очекује сваки час одлучна битка.

Лорд Метијен вратио се из Барклиивестског округа. Његове чете биле су већ у Ликатлонгу, кад је Метијену дошао од Робертса налог, да се врати натраг

Из Варентона јављају, да је борба трајала цео дан, и да су Енглези прошле ноћи повукли свој логор натраг, ван домашаја непријатељских метака.

Како из Капа јављају, капски министар Шрајнер изјавио је једном изасланству, да је енергично посредовао код енглеске владе, да се бурски заробљеници не одводе на острво св. Јелене. Но сав његов труд остао је безуспешан.

По вестима из Лондона, укупни енглески губици до 24. марта ови су: 3.825 мртвих, 10.418 рањених, 3.580 заробљених, 2.833 болесних. Укупно дакле 20.605 људи Не каже се до душе, да је ово званичан извештај, но и да је. у ово се не може веровати, јер се из досадањих појединих извештаја види, да ови губици мора да су куд и камо већи.

Годишњи извештај српског друштва „Виле“ у Женеви.

Добили смо од овог друштва опширан извештај. Из њега видимо само један део, који се бави јавним предавањем француског географа Бераре, други део тога извештаја, који се тиче непосредно рада друштва »Виле« донећемо у идућем броју.

»Крајем месеца јануара и у почетку фебруара пр. г. већало се у два маха о акцији, коју би српска омладина у Женеви могла предузети, кад би Бугари сазвали митинг због Маћедоније, како се бар онда говорило и писало у овом граду.

Проучив питање и упознав гледиште, са кога организатори овог митинга полазе, наша је омладина дала изјаву преко градских дневних листова, да није имала удела у сазивању митинга Одлучила је даље да у сваком случају помогне рад за општу ствар, а да сузбија сваки шовинистички покушај. Говорило се, да ће митинг бити сазван одмах, после једног предавања о Маћедонији, од чувеног франц. географа Берара, и шта више, да ће г. Берар проговорити о овоме и на митингу Бугара. Берара је држао своје предавање о Маћедонији у сали женевског универзитета у првој половини месеца фебруара прошле године је у времену једног часа, изнео је своје важније географске и етнографске погледе на Маћедонију. По његову уверењу не може се имати прави појам о народностима*) у Маћедонији, називајући њено становништво салатом народности.

Истиче Србе, Грке и Бугаре, као три главне нације на маћедонском земљишту, наглашујући да се нигде на овоме терену не би могла повући ни приближно тачна демаркацијона линија између поменутих трију народности. Бугари су по његовом мишљењу, својом јаком пропагандом у Маћедонији много више урадили за цркву и школу, но остале народности

И сами Турци су, каже говорник, више наклоњени Бугарима, јер их држе за миран и радљив народ; док Србе узимају као немиран и ратнички народ.

Г. Берар не верује да би се могла учинити деоба Маћедоније, о чему постоји једно мишљење између Грчке, Бугарске и Србије, а да се не дође до сукоба између тих државица. Најприродније му се чини мишљење, које и сам заступа, да би Маћедонији требало дати аутономију, у савезу балканских државица.

После предавања г. Бераравог, престала је била новинарска галама. Бугари покуњени занемише. Ну појавио се био сазивач митинга, неки др. Капчев, Маћедонац, тобож изасланик македонског комитета. Објавио је преко штампаних листа ми-

*) Држимо да је ова претпоставка крива, јер су Срби православне вере тамо у претежној већини, а да и не помињемо историјско право Срба на ову земљу. Пр ур. „Заст.“

икакве боје, дрвеће још без ичега, само кестенови развише своје златне пупољке. Али за то у ваздуху беше потпуно пролеће. Могло би се рећи, да пролеће лебди над земљом. Ваздух беше светао и мирисан, небо пуно шева, које певаху по милој вољи срца свога.

На стази, која води великим шеталиштима, камо иђаше већина масе, која се недељом дотерује, чучала је једна старица. Одело у ње беше извештало и подерано. Она сеђаше на пред нагнута, а скрштене руке беху обгрлиле колена. То беху старе, дубоко изроване, од сунца опаљене, тврде, коштуњаве руке, налик су хим гранама оронула дрвета Старица беше заронила главу у крило, а неколико седих праменова косе, падаху на искрпљену прегачу. Изгледаше као да добро чини топлина сунчевих зрака испуцаним, старим, уморним рукама.

Крај старичиних ногу играло се једно дете. Црепњем је копало земљу, шарало по њој и делило ју на једнака мала поља. Оно и не гледаше, пошто беше задубљено у своју игру, на старицу, која задубљена у своје мисли, такођер не мотраше на дете.

Људи су у гомилама пролазили. Беше их, као да је сав град изашао, да ужива у пролећњем сунцу.

И сав је град пролазио крај старице, која чучаше непокретно на земљи, сакривши оседелу главу у искрпљену прегачу, обгрливши грчевито колена рукама. које изгледаху, као да хватају топле зраке.

Ко је та жена, и зашто сеђаше овде, као да се скаменила?

Просјакиња није. Да није можда детиња дадиља? Или његова мајка? Да не беше то њен начин, да ужива тако дарове пролећњег сунца? Или њен бол беше толики, да није могла да сноси ни златне сунчеве зраке, који толико добра чине, те им само тврде, израђене руке на сусрет пружа? Можда се осећала срећном у овој летаргији — или је на послетку угодно спавала; а у мојој се пак машти одигравала страшна драма, овојој мишљах, кад њу видех.

Не знам, зашто, али слика ове ретке старице је мучно деловала на мене. Беше ми као дао видим све човечанство, измучено, које од рада гине, уморено, израђено, које се стиди свршетка свога рада, а ипак пружа своје сухе руке у сусрет сунчаним зрацима.

—ОВ—

тинг, који се има држати у једној малој слушаоници градске изборне куће. Ова је личност била многима позната као нитков и варалица, за новац је покушавао радити све. И сами Бугари су га напустили у последњем часу, а свет је био тако непажљив према њему, да је митинг у малом броју посетио. Било је прилично смеја, јер сазивач митинга читаше нешто тобож на француском језику, што без сумње не беше ни њему самом јасно.

Вести из места и са стране.

Прогањање Срба у Ст. Србији и Маћедонији. Из Солуна јављају, да је управитељ тамошње српске гимназије Ђурђевић ухапшен. Власти га ухапсише због лажних клевета бугарских, као да је Ђурђевић члан једне дружине, која ради на преврату у држави. Срби су врло огорчени због овога, и с нестрпљењем очекују истрагу, која ако буде беспристрасна, испоставиће без сумње невиност Ђурђевићу. Та каквом би добру имали данас Срби у Старој Србији и Македонији да се надају од преврата, сад, под оваким жалосним приликама у Србији.

Енглеска и Транзвал. „Келнске Новине“ веле, да би по Енглеску било неопходно потребно. да што пре реши питање о учесницима у побуни у јужној Африци. Уљнстон Черчил саветује, да се побуњеници поделе на четири категорије: на вође бунџија, за тим на масу, која је ухваћена с оружјем у руци, даље на такве, који се добровољно предају и, најзад, који одлазе својим кућама и без икакве силе од стране власти. Прве две категорије, вели Черчил, треба строго казнити, а остале напротив са свим помиловати. — Лепо и красно! Само што нам Черчил не рече и то, шта би требало радити с господом Енглезима, што се онако бестидно лакоме на туђе покрајине и туђе добро, које разбојнички хоће да отму. Не би ли и њих требало мало по — прстима?

Успомене на Жубера. Смрт ђенерала Жубера изазвала је и у Лондону највеће саучешће. Енглески листови изричу велико признање јуначком бурском ђенералу и веле ,да не би дошло до рата, (!?) да је пре три године на место Кригера изабран Жубер за председника у Транзвалу. При избору су Кригер и Жубер добили подједнако гласова, но је Кригер победио маневрисањем. Из приватна живота овога „Лава од Мајубе“ доноси један берлински лист, да је генерал Жубер остао Хугенот и непријатељ Енглеза, и то Хугенот у најплеменитијем слислу ове речи. Пун енергије и одлучности тежио је главном циљу свога живота, да му отаџбина буде потпуно независна. Он је то очекивао готово фанатичким уверењем из божјих руку. Кад је ишао недељом поузданим корацима из цркве, носећи под пазухом песмарицу и библију у руци, опомињао је гледаоце на оне одушевљене хугенотске борце. Кафери су га се бојали као ни од кога. Чим му се име споменуло, бегали су, јер их је гонила помисао, као да је он неко више створење. Године 1890. приповеда се, да се није вратио задовољан са своје експедиције на северу, ма да је иначе успео у послу, јер му није испало за руком, да ухвати црначку пророчицу, која код Црнаца изазива највеће устанке. Кафери су дознали од шпијуна, да је Жубер већ близу, и одма су пророчицу склонили да је сигурна. Генерал је Жубер био много образованији, него његови вршњаци. А то је било отуда, што је од младости имао необичну вољу за учењем и што се образовао у Капланду и путовао у Париз, Холандију и Немачку. Кад се бавио у Немачкој, сазнао је много о новинама у ратној вештини и све што су у Транзвалу сасвим у тишини завели и поправљали, има да се захвали смелом предузећу Жубертову.

Светска изложба. У Белгији намеравају да приреде 1905. год. светску изложбу. Ових дана је — вели лист „Матин“ — поднесен предлог, да се изложба смести у варошима Бриселу и Антверпену. Та оригинална изложба у две највеће, потпуно различне по облику и карактеру вароши, биће сједињене међу собом електричним возом. Тако ће се моћи прећи 46 километара од Антверпена до Бриселa за 20 минута. Сврха ове двојне изложбе је, међу осталим, и та, да се учврсти пријатељство међу овим варошима, које су досад биле увек у супарништву.

Весеље и жалост. Из великог Варадина јављају о овом догађају: Овдашњи судац краљевске табле и угледни грађанин, баш је примао честитке од многих својих пријатеља, јер му се ћерка за један час требала да венча са једним инжињером. У тај мах доби стари судија многе брзојаве и како отвори први а он пребледи као крпа и мал се не сруши са столице. Пријатељи притрчаше, а родбина му хтеде да подигне и прочита брзојав, који је несретни отац испустио био из руке. Но старац се брзо прибра зграби брзојав и рече: „Хајдмо на венчање“ а после ћемо читати брзојаве. Чим су сватови прошли несретни отац не рече ником ни речи већ отпутова у Меран, да донесе кући мртво тело свога сина. У брзојаву оном беше му јављено. да му је син онога часа умро. Из Мерана је тек јавио својима, о смрти синовљевој. Заиста жалостан и дирљив случај.

Новчани завод у Митровици. Српско есконтно деоничарско друштво у Митровици у Срему имаде 600 деоница свака вреди 100 фор. Основни капитал дакле износи 60.000 фор. Осим тога има улога на 250 хиљада. Укупни промет је у години 1899. фор. 5,698.487·29 н. а салдо као чиста добит 9.136 фор. Заводу је на челу управитељ Јован Секулић. Завод лепо напредује и ужива поверење својих деоничара и позајмљивача у Митровици и околини.

Наоружање војске у Грчкој. У Грчкој су одредили нарочиту касу, из које ће се подмиривати трошак на оружање војске. У ту касу ићи ће драговољни прилози грчких патриота, на које се обратио позивом краљевић престолонаследник Константин.

Необичан болесник. У Бамбергу у Баварској налази се необичан болесник. Тај човек продуцирао се гутањем ножева, па је тако неких 13 ножева прогутао. Три ножа отишла су природним начином, пет су могли да изваде путем операције, а пет су још у утроби. Пошто се лекари устручавају, да болесника подвргну даљој операцији, то ће морати чекати, да сама природа притекне у помоћ.

Болест од пацова. — Јапански лекар др Мијаке саопштио је у једном немачком стручном листу извештај о веома чудној и занимљивој болести, која је у Јевропи са свим непозната, а у Јапану се врло често појављује. Та болест наилази на човека кад га уједе пацов. Она повлачи најпре за собом грозницу, за тим се појаве модре пеге и необични нервни симптоми. Болест се често свршава смрћу. Болест од пацовљевог уједа прилепчива је, и докле грозница држи, врло је налик на маларију и на гнојавно тровање крви. Откуда долази та болест, то још не знају јапански лекари. Мисли се, да има нарочита бактерија у пацовљевој гуши и да од ње долази зараза, да се та бактерија нарочито налази у „бесних“ пацова, у којих је болест налик на псећу бесноћу. Пошто су домови у Јапану већином дрвени, пацови лако проглођу и избуше зидове, уђу у собе, те уједају људе на сну. Јапанци се тако боје уједа од пацова, да свако уједено чељаде одмах тражи лекара Занимљиво је, што неки јапански лекар препоручује овај лек од пацовља уједа: посути мало пушчанога праха на раницу, па онда запалити барут, да експлодира.

Кратке вести. Одбор угарског сабора, донео је законски предлог, да се споји железничка пруга В. Кикинда, В. Вечкерек са пругом Сегедин-Кралово. — За редовног професора мађарске културне историје на будимпештанском универзитету постављен је Ремиг Бекеши. — Како из Беча јављају, од 1. маја почеће примати официри повишене плаће. — На будимпештанској клиници избила је ватра у праоници. Болесници су се врло узнемирили. Пламен је јако лизао, али није имао око себе материјала за гориво, те су га ватрогасци брзо савладали.

БРЗОЈАВИ „ЗАСТАВИ“.

Стигли 18. марта.

Будимпешта. (Ориг. тел.) Званичан лист доноси наименовање грофа Јулија Сечењија за министра a latere.

Рим. (Ориг. тел.) Због догађаја у јучерањој седници, комора ће изменити пословни ред.

Лондон. Лорд Робертс јавља, да су Бури посели код Брандфорда више висова. Но он их је после жестоке борбе сувбио. Енглески губици износе око стотину рањених.

Трговина.

НОВИ САД, 18. (30.) марта 1900. Пшеница прве каквоће фор. 7·——20 н. Пшеница средња ф. 7 до — н. Пшеница лакша роба фор. 6·50—80 н Наполица ф. 6·— до — Јечам нови ф. 5·30—50 Зоб ф. 5·—— ф. Кукуруз у зрну нови фор. 5·10— стари у зрну ф. ——— нови у клипови ф. ———

Маст 50 фор. Сланина сува 50 фор. дебели тањена 50 фор. Све од 100 килограма.

Свињи угојени тешки	34 – 35 нов.	живе мере
„ средњи	32 – 33 нов.	
„ лаки	30 – 31 нов.	

Све од 1 килограма.

Теоци	24—26 нов. по клгр
Јагњци	5 – 12 фор. по пару.
Овци	——— фор. по пару.

*

Стање воде под Новим Садом.

16. марта било је	3·02	мет.
17. марта било је	3·07	мет

Званичне забелешке будимпештанске берзе.

17. (30. марта) 1900.

Млинови су живље куповали. Продано је на 33.000 метерцентн. Цена је скочила са неколико филира.

Пшеница банатска, стара, каквоћа по хектолитру од 75 до 81, цене од 50 килограма од 7 круна 25 пот. до 7 кр. 95 п.; потиска стара, каквоћа по хектолитру од 75 до 81 цена од 50 килограма од 7 кр. 40 пот. до 8 кр. 20 п.; пештанска, стара, каквоћа по хект. од 75 до 81, цена од 50 килограма од 7 кр. 15 пот. до 8 кр. — п.; бачка, стара какв. по хкл. од 73 до 75, цена од 50 кр. од 7 кр. 05 п. до 7 кр. 80 п.

Раж прве врсте, цена од 50 кгр. од 6 кр. 25 п. до 6 кр. 35 пот.

Јечам, за пићу од 50 кгр. од 5 кр. 65 п. до 5 кр. 70 п.

Зоб, цена од 50 кгр. од 5 кр. 35 п. до 5 кр. 45 н.

Кукуруз стари, цена од 50 кгр. од 5 кр. — п. до 5 кр. 30 п.

Репица, цена од 50 кгр. од 12 кр. — пот. до 12 кр. 50 пот.

Проја, од 5 кр. 30 п. до 5 кр. 80 п.

Маст, 50 кгр. 55 кр. — п. до 56 кр. — п.

Сланина, 50 кгр. 46 кр. — п. до 47 к. — п.; сушена 51 кр. — пот. до 52 кр. — п.

Шљиве, босанске 50 кгр. од 16 кр. 50 п. до 27 кр. 50 п.; славонски пекмез 50 кгр. 18 кр. до 18 кр. 50 п. српски пекмез 16 кр. до 16 кр. 50 п.

Течај златног и сребрног новца на будимпештанској берзи.

Дукати	11 кр. 41 п.
Наполеондори (20 франака)	19 кр. 27 п.
Угарска златна рента (од 100 круна)	97 кр. — п.
Угарска крунска рента	93 кр. 70 п.
Аустријска златна рента	98 кр. 10 п.
Немачке државне марке (од 100 мар.)	118 кр. 60 п.
10 фунти стер. (мењачки курс у Лондону)	242 кр. 95 п.

ОГЛАСИ.

„Henneberg-Seide“

— nur ächt, wenn direkt von mir bezogen — schwarz, weiß und farbig, v. 45. Kreuz. bis fl. 14 65 p. Met. An Jedermann franko u. verzollt ins Haus. Muster umgehend.

G Henneberg, Seiden-Fabrikant
(k. u. k. Hofl. Zürich). 533 13 50

ЗА ДЕЛОВОЂУ (ФАКТОРА)

ТРАЖИ МЕСТО

у којој штампарији, са праксом факторском више од годину дана, у ком се својству и сада налази. — Млад човек, стар 25 година. — Слободан од војске. — Учтив и солидан. — **Самосталан за вођење радње.** — За ближа извешћа у администрацији овога листа под шифром **„ДЕЛОВОЂА“.** 92 3 3

Ванредна новина
ТРУБА
која извађа мелодије за концерте
Flötophon

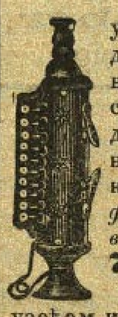

услед своје ваљане конструкције и веома солидне израде а ценом јефтином произвађа свуда велико изненађење. Без ноталног знања може свако најлепше игре, маршеве, песме итд. итд. да изводи. Ова справа има 28 гласова са дивном пратњом баса. Много признања. Цена по комаду бесплатно *са 10 тастнова и 2 баса 2 фор.* **30** *нов. а са 10 тастнова, 2 баса и кукавицом,* последња новина кошта комад **2** фор. **75** нов. (Паковање и школа бадава.)

Поручбине уз готово или поштанским позећем имају се шиљати на **музичко одељење**

Rabinovicz 104 2—3
Wien, I. Maximilianstrasse 3. Z. N.

ЗА МЕКАНИ ПАТОС

најизврснији и припознати најбољи лак је наш прави

LINOLEUM FUSSBODEN EMAIL.

Registrirte

Schutzmarke
„Eiserner Ritter“

Линолеум емајл за патос

суши се за један сат, имаде ванредан сјај и досад ненадмашиму трајност. Може се добити у разним бојама, бр. 1. жуто-мрко, бр. 2. загасито-мрко и бр. 3. мехагони-мрко. Услед великог распростирања наш се Линолеум емајл за патос под разним сличним именима, а разним невредимим подражавањима у трговини износи. *Сваки нека дакле изрично тражи Ајзенштетеров* „Linoleum Fussboden Email“ *са регистрираном заштитном марком* „Eiserner Ritter“.

Lack und Farbenfabrik
Gebrüder Eisenstädter
Wien.

Главно стовариште у Новом Саду: код **Стојановића и Радовдановића.** 62 5—16

АДВОКАТ

ДР. МИХАЈЛО ПРОДАНОВИЋ

отворио је своју адвокатску канцеларију у Новом Саду у кући Харишевој, преко пута од бивше соларе (главна улица бр. 2 на I. спрату)

111 1—2

ПРОДАЈЕ СЕ УЗ ПОВОЉНЕ УВЕТЕ!

1.) Кућа са 3 собе, 4 вајата и кујном, амбаром, чардаком, кућа за слуге, шталом и коморо́м 40 метери дугом, све под црепом на подкућници од 644□ хвата те гувном, а на чело плаца од 842□ хвати великим и 14 ланаца селиштне земље, све у селу и атару Беркасову у Срему.

2.) Кућа са 5 соба и две кујне, великом шталом, 2 коморе и чардаком, згодно за гостионицу и за економа, лежи у Шиду (Срем). Упитати ваља:

Шидску штедионицу, у Шиду.

114 1—3

ОТВАРЊЕ ГОСТИОНИЦЕ.

Стављам поштов. публици из места и са стране, да сам припознату рестарацију и кафану код:

„ЛОВАЧКОГ РОГА“ („Jägerhorn“)

преузео, а коју ћу у **недељу 1. априла** т. г. отворити.

Препоручујем се научтивије пошт. публици са напоменом, да ћу точити вазда само изврсна чиста вина и увек свеже пиво На кујну обратићу такође највећу пажњу, да ће моји пошт. гости бити послужени са изврсно зготовљеним јелом а нарочито са јефтиним доручковима.

Трудићу се да своје пошт. госте тачно и брзо послужим. и да их тако у сваком погледу потпуно задовољим.

За многобројну посету најучтивије молећи, јесам са особитим поштовањем

У Н. Саду, 31 марта 1900. п. р.

Јозеф Андерлик,
рестауратер.

115 1—1

Кроз сваку књижару може се поручити на грађено дело медицималног саветника

Дра МИЛЕРА

Uiber das gestörte Nerven u. Sexual-System.

30. издање.

Шаље слободно уз пошиљку 60 новч. у поштанским маркама

Curt Röber,
Braunschweig.

44 5—

ЧОКОЛАДА

Suchard

КАКАО

Купити се може свуда

545 11—

Рихтеров Анкер-Пен-Експелер

Liniment Capsici compos.

Овај чувени кућевни лек одржао је пробу и критику садашњег времена, јер се не мање већ од 30 година као поуздан лек употребљује, и то **ублажава болове од реуме, костоболе, расхлађења** и томе сличних патња и болести, да га и с ми лекари врло често болесницима прописују. Овај прави Анкер-Пен-Експелер, није никакво тајно средство за употребљавање, но прави народни кућевни лек, који због тога не би требао ни из једне куће да фали. За цену од 40 новч., 70 новч. и 1 фор. може се у свима лекарницама добити. Главно стовариште код **Josef v. Török Apo heker in Budapest.**

Код куповања треба јако пазити, те да се од преваре и штете сачува, треба сваку флашицу која нема на себи ове ознаке (ленгера, и име **Рихтер** да ју врати натраг.

F. Ad. Richter & Cie.,
k. k. Hoflieferant 460 26—35
Rudolstat.

ЈЕФТИНЕ ЦЕНЕ!

ПРОЛЕЋЕ 1900!

ВЕЛИКИ ИЗБОР!

Јакне за госпође	Одела за господу
Крагнова за госпође	Горњи капути за господу
Јакне за госпођице	Одела за дечаке
Крагнова за госпођице	Горњи капути за дечаке

купује се најбоље код фирме

ВИГЕНФЕЛДА И ШРАЈБЕРА У Н. САДУ

главна улица бр. 13. у кући Браће М. Поповића.

100 3—10

СПИСАК СВИХ 50.000 ДОБИТАКА.

Највећи добитак у најсретнијем случају

1,000,000 Kronen.

Speciell sind die Gewinne wie folgt eingetheilt

ПЛАТИВО У ГОТОВОМ НОВЦУ.

		Kronen
1	Prämie mit	600000
1	Gew. à	400000
1	„ „	200000
2	„ „	100000
1	„ „	90000
1	„ „	80000
1	„ „	70000
2	„ „	60000
1	„ „	40000
5	„ „	30000
1	„ „	25000
7	„ „	20000
3	„ „	15000
31	„ „	10000
67	„ „	5000
3	„ „	3000
432	„ „	2000
763	„ „	1000
1238	„ „	500
90	„ „	300
31700	„ „	200
3900	„ „	170
	„ „	130
4900	„ „	100
50	„ „	80
4900	„ „	40
2900	„ „	

50,000 Gew. u. Pr. im Betrage **13.160,000**

ПРУЖИМО РУКУ СРЕЋИ!

Многи су већ

ПРИ КУПУ ЈЕДНЕ СРЕЋКЕ КОД НАС ПОСТАЛИ СРЕТНИ!

Најпогоднија лутрија на свету јесте крал. уг. повл. класна лутрија, која ће ускоро опет изнова почети. Од

100.000 СРЕЋАКА ВУЋИЋЕ СЕ **50.000**

добитака у готовом, дакле **половина добитака** од свију срећака које постоје по наведеном списку, и по томе не даје ни једна страна лутрија саразмерно тако велике добитке, као наша угарска класна лутрија.

Највећи добитак у најсрећнијем случају износи

један милијун круна.

У свему долазе **тринајест милијуна 160.000 круна** за ижребање. Ово сво подузеће стоји под **државним надзором**

Уплата једне оригиналне срећке I. класе износи по плану

за једну осмину	(1/8) ф.	—·75	или кр.	1·50
„ „ четвртину	(1/4) ф.	1.50	„ „	3·—
„ „ половину	(1/2) ф.	3·—	„ „	6·—
„ „ целу	(1/1) ф.	6·	„ „	12·—

које срећке уз **поузеће** или **претходну пошиљку** новаца разашиљемо. Званични план бадава. Поруке за оригиналне срећке, молимо да се до

7. априла о. год. по рим.

управо на нас пошаљу.

A. Török & Co

Bankhaus

BUDAPEST, V. Waitznerring 4/a.

Многе и врло велике згодитке исплатили смо нашим поштованим муштеријама и то за кратко време око три милијуна круна.

112 1—8

Поручбено писмо да се оцепи.

Herren A. Török & Co., Hauptkollekteure, Budapest.

Молим да ми се пошље I. кл. оригиналан лоз кр. угар. класне лутрије са званичним планом.

Свота од круна ..... } Има се подићи уз поузеће. Следује поштанском упутницом. } Које се не свиди, молим да се избрише.

Тачна адреса:

.....

.....

.....

Главни уредник Јаша Томић. Одговорни уредник Константин Брадваровић. Српска штампарија дра Светозара Милетића у Новом Саду.